

PRZEZ CAŁE ŻYCIE LEŚNIKIEM. OPOWIEŚĆ O ZBIGNIEWIE TRĄMPCZYŃSKIM (1884–1966)

Maria Zachorowska

Kraków

Zbigniew Stanisław Trąmpczyński urodził się w Rzymску koło Turka¹ 25 stycznia 1884 roku, ale nie został tam zapisany do ksiąg metrykalnych. Zarejestrowano go i ochrzczono dopiero po dwóch latach w Krasnosielcu². Ojciec, Henryk, pochodził z Wielkopolski i był leśnikiem. Matka, Helena, była córką znanego warszawskiego zegarmistrza Fryderyka Wege. W latach 80. XIX wieku Trąmpczyńscy mieszkali w Rzymску, a później we wsi Stawki k. Krasnosielca, gdzie Henryk Trąmpczyński pracował jako główny nadleśniczy w kluczu suskim – majątku rodziny Krasieńskich. Pod koniec XIX wieku rodzina przeniosła się do Worobina koło Dąbrowicy na Wołyniu, gdzie Henryk był zarządcą lasów w majątku Broel-Platerów. Zmarł tam w 1911 roku. Zbigniew miał młodszego rodzeństwo: Halinę, późniejszą Długoborską, i Wiesława.

Zbigniew początkowo pobierał nauki w domu, a w wieku 12 lat, w 1896 roku, zaczął uczęszczać do nowo otwartej szkoły Edwarda Rontalera w Warszawie. Była to szkoła średnia handlowa, która szybko przekształciła się w ogólnokształcącą. Ukończył ją w 1905 roku. W ostatniej klasie uczestniczył w strajku szkolnym, dlatego świadectwo dojrzałości otrzymał dopiero 20 września 1905 roku, co opóźniło rozpoczęcie studiów. Miał dwadzieścia jeden lat, był już dorosły i chciał się dalej kształcić. Rodzice zgodzili się na wysłanie swego pierworodnego syna na studia do

1 Obecnie: wieś Rzymско, gm. Dobra, pow. turecki, woj. wielkopolskie.

2 Krasnosielc, wieś gminna, pow. makowski, woj. mazowieckie.

Królewskiej Saskiej Akademii Leśnej w Tharandcie w Saksonii (Königlich Sächsische Forstakademie zu Tharandt). Akademia cieszyła się bardzo dobrą opinią i studiowało tam wielu cudzoziemców, w tym także Polacy (CHAŁUPKA, MODRZYŃSKI 2012). Warto tu przypomnieć, że Hipolit Trąmpczyński³ (1815–1867) był pierwszym Polakiem, który ukończył tę Akademię w 1843 roku i jednocześnie pierwszym Polakiem w Wielkim Księstwie Poznańskim z dyplomem wyższej uczelni leśnej. Może ojciec Zbigniewa słyszał o nim, może go znał, być może przykład Hipolita skłonił rodziców do posłania Zbigniewa na studia do Tharandtu. A może w Worobinie przetrwała pamięć o sławnym leśniku z Poznania – absolwencie szkoły leśnej w Tharandcie Józefie Rivoli, który urządzał lasy Platerów? Rozpoczęcie studiów otworzyło przed Zbigniewem nowy rozdział w życiu i ukształtowało całą jego przyszłość. Rozstał się z rodzicami, bratem i siostrą; każde z nich poszło swoją drogą. Do Tharandtu pojechał młodzieniec przystojny, z niewielkim zarostem i wąsami, które nosił do końca życia. W albumie rodzinnych fotografii zachowała się jedna podpisana przez Zbigniewa: „Tak wyglądałem gdy w 1906 r. przyjechałem do Tharandtu”. Wyjazd ten niewątpliwie oznaczał dla rodziców znaczny wydatek, ale inwestycja w najstarszego syna powiodła się. Obecnie dawne Königlich Sächsische Forstakademie jest Wydziałem Leśnictwa, Geologii i Hydrologii w obrębie Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie (Technische Universität Dresden).

Pełne studia w Akademii Leśnej trwały cztery lata i Zbigniew ukończył je w marcu 1910 roku. Studenci wysłuchiwali wykładów, obowiązkowo uczestniczyli w praktykach i wycieczkach naukowych. Każdy z nich miał indeks, a po zakończeniu studiów otrzymywał odpowiednie dyplomy. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności mimo wojen i licznych przeprowadzek Zbigniewa Trąmpczyńskiego jego dokumenty zachowały się w dobrym stanie: indeks *Beleg Buch für den Studenten* prowadzony od trzeciego roku, dwa dyplomy. Jeden wydany po dwu latach studiów *Diplom – Vorprüfung für Forstwirte* z dnia 7 sierpnia 1908 roku z ogólną oceną dobrą, tj. dyplom potwierdzający zdanie egzaminu wstępnego dyplomowego na leśnika, dający możliwość dalszego uczenia się. Dyplom ten zawiera pełny spis zaliczonych przedmiotów wraz z ocenami. Drugi to *Diplom – Prüfung für Forstwirte* z 6 marca 1910 roku z oceną dobrą, tj. dyplom końcowy z uzyskaniem tytułu leśnika, zawierający wykaz przedmiotów i ich oceny. Zbigniew Trąmpczyński otrzymał *Abgangs – Bescheinigung* z 10 marca 1910 roku z wykazem wszystkich przedmiotów i praktyk odbytych w czasie całych studiów. Na dokumencie tym, oprócz wymienionych wykładów i seminariów, dopisano ocenę „z zachowania” w tłumaczeniu – „o jego postawie moralnej należy orzec, iż nie budziła ona żadnych zastrzeżeń”. Zachowały się także liczne i bezcenne dziś zdjęcia.

W. Chałupka i J. Modrzyński – autorzy cytowanego wyżej artykułu – mieli trudności z ustaleniem miejsca urodzenia i pochodzenia Zbigniewa Trąmpczyńskiego. Wynikało to ze źle zapisanych przez urzędników niemieckich nazw polskich. I tak miejscowość *Simsky* to w rzeczywistości Rzymsko – miejsce urodzin, a w kronice Akademii w notatce o ślubie Zbigniewa i napisano „aus Sombrowicz in Wolhynien” co ma być: z Dąbrowicy na Wołyniu. Rodzice Zbigniewa mieszkali w owym czasie w Worobinie koło Dąbrowicy na Wołyniu.

3 Zbigniew Trąmpczyński nie był bliskim krewnym Hipolita Trąmpczyńskiego.

Akademia Leśna w Tharandcie miała bardzo dobrych wykładowców, których nazwiska poznajemy z zachowanych dokumentów Zbigniewa Trąmpczyńskiego. Wielu z nich było wybitnymi nauczycielami akademickimi, naukowcami i badaczami, twórcami i kontynuatorami leśnictwa w Niemczech. Dzięki nim Akademia Leśna w Tharandcie od początku zaliczana była do najlepszych uczelni tego typu w Niemczech. Nauczycielami Zbigniewa Trąmpczyńskiego byli wybitni naukowcy. Max Friedrich Kunze (1838–1921), uważany za pioniera w dziedzinie tworzenia lasów eksperymentalnych, był rektorem uczelni i autorem podręczników dotyczących badania masy drzewnej. Profesor Heinrich Vater (1859–1930) rozpoczął nauczanie w Akademii w wieku 28 lat. Wykładał geologię, mineralogię, gleboznawstwo z nastawieniem na leśnictwo, a także zajmował się problemami rozmnażania roślin, szczególnie drzew. Uzyskane przez niego wyniki pracy naukowej do dziś są wykorzystywane i aktualne. Profesor Friedrich Nobbe (1830–1922) – botanik i chemik. W 1869 roku utworzył pierwsze na świecie laboratorium badania i kontroli materiału siewnego. Jego „Tharander forstliches Jahrbuch” (1876) był swego czasu podstawowym podręcznikiem i źródłem wiedzy. Oprócz tego F. Nobbe zajmował się problemami znaczenia składników mineralnych w odżywianiu się roślin. Rozpoznał bakterie niszczące rośliny strączkowe. Profesor Hans Adolf Wislicenus (1867–1951), chemik, zajmował się m.in. wpływem zanieczyszczonego powietrza na stan drzewostanów. Profesor dr Karl Escherich (1871–1951) był wybitnym zoologiem, a szczególnie entomologiem. Opuścił Tharandt i przeniósł się na Uniwersytet w Monachium, gdzie założył Instytut Zoologii Stosowanej; był też współzałożycielem Niemieckiego Towarzystwa Entomologii Stosowanej. Zajmował się morfologią i biologią mrówek, chrząszczy i termitów, był także autorem wielu prac naukowych. Doktor Franz Wilhelm Neger (1868–1923), botanik, od 1915 roku pełnił funkcję rektora Akademii. Prowadził badania naukowe w kraju, a także w Chile, Szwecji, Chorwacji i Hiszpanii. W 1910 roku opublikował wyniki swych badań nad araukarią *In der Heimat der Araucarie und der Araucaner* i wiele innych opracowań. Doktor med. Johannes Haupt (1847–1832) – lekarz i balneolog. Profesor dr Philipp Weinmeister (1848–1910) – matematyk, fizyk i meteorolog. Profesor Richard Beck (1867–1923) – leśnik. Wykładał on ogólne zagadnienia dotyczące tworzenia lasów, a także ich ochrony oraz myślistwa. Był również dyrektorem biblioteki Akademii Leśnej w latach 1894–1922 i pod jego kierownictwem opublikowano pełny katalog jej księgozbioru. Profesor dr Martin wykładał zagadnienia dotyczące urządzania lasów i gospodarki leśnej, prowadził także praktyki terenowe. Profesor Gross zajmował się znaczeniem i rolą lasów w gospodarce. Profesor de Mammen wykładał zagadnienia polityki kolonialnej Niemiec. Oprócz uczestnictwa w zajęciach na Akademii studentów obowiązywały praktyki laboratoryjne, wycieczki tematyczne i dłuższe praktyki terenowe, a nawet polowania. Z fotografii z albumu wiemy, że Zbigniew odbył dwie praktyki, jedną w 1907 roku w nadleśnictwie Kreyern leżącym niedaleko miasta Coswig, dziś w powiecie Meisen w Saksonii. A drugą w 1908 roku lub 1909 roku w nadleśnictwie Okrilla, dziś połączonym z miasteczkiem Ottendorf. Ottendorf-Okrilla to obecnie miejscowość i gmina w kraju związkowym Saksonia, w okręgu administracyjnym Drezno, w powiecie Budziszyn. Zachowały się pamiątkowe zdjęcia z wycieczki geologicznej do Plauen koło Drezna w 1906 roku i do Edler Krone – miasteczka w Saksonii.

Studenci nosili mundur akademicki składający się z obcisłych spodni i marynarki z wysokim kołnierzykiem, wysokich butów; na ramionach noszono pelerynę, a na głowie charakterystyczne czapki z daszkiem i podłużną oznaką szkoły lub niewielki kapelusz. Na zachowanych zdjęciach Zbigniew Trąmpczyński rzadko przedstawiony jest w mundurze, raczej w cywilnym ubraniu i kapeluszu, a także z nieodłączną laseczką. Polacy studiujący w Tharandcie utworzyli Polskie Stowarzyszenie Studenckie „Brac Leśna”, które miało na celu wzajemną pomoc i reprezentowanie polskiej grupy studentów. Absolwenci nazywali siebie „tharandczykami” i przynależność do wspólnej Akademii owocowało, także po latach, wspieraniem się i okazywaniem wzajemnej pomocy. Doświadczył jej również Zbigniew Trąmpczyński, gdy po kolejnych wojnach szukał pracy w zawodzie. W czasie studiów Zbigniew przyjaźnił się z wieloma kolegami, nie tylko Polakami. Potwierdzają to zachowane i podpisane pamiątkowe zdjęcia, na których są: Kazimierz Borowicz, Antoni Pacyński, Jan Koraszewski, Franciszek Nowak, Hipolit Figlarz, Wincenty Zalewski, Józef Potocki, Mieczysław Plocer, Mieczysław Ziemski, Marian Wełnic (Wellnitz), Władysław Celichowski, O. Pacig, Zygmunt Grzegorzewski, Roman Więclawowicz, Pochowski, Ryszard Kisielnicki. Przyjaciółmi z lat studenckich byli także, nieobecni na zdjęciach, Adam Loret, Teofil Lorkiewicz i Feliks Soboczyński, z którymi po latach Zbigniew Trąmpczyński współpracował. Byli też koledzy cudzoziemcy: Niemcy Gonef, Zewig i Ryngs – żonaty i mający synka (musiało to być niecodzienne, bo Zbigniew podkreślił w albumie, że był to najstarszy student); Bułgar Andriejczyn, Serbowie – Pawłowicz, Dimitri Michajłowicz i Sawa Wuczetycz, z Rumunii A.G. Stefanescu, Rosjanie – Iwan Awdjukow, Grigorieff.

W Tharandcie Zbigniew Trąmpczyński poznał Josephine Sofie Haupt – najmłodszą córkę dr Johannesesa Haupta, lekarza prowadzącego sanatorium w budynku zwanym „Villa Sanitas”⁴. Doktor Haupt wykładał także w Akademii Leśnej ochronę zdrowia. Ślub odbył się w Tharandcie 12 grudnia 1910 roku. Zbigniew w marcu tego roku otrzymał dyplom ukończenia Akademii i jako poddany rosyjski studiujący za granicą musiał odpracować obowiązkowo dwa lata w kraju swego zamieszkania. Departament Leśny w Petersburgu mianował go taksatorem lasów w guberni Archangielskiej. Pracę rozpoczął w kwietniu 1910 roku jako młodszy taksator. Po ślubie młodzi państwo Trąmpczyńscy zamieszkali w Archangielsku. Mieszkali tam do sierpnia 1919 roku. W tym czasie Zbigniew awansował na stanowisko starszego taksatora (kierownika drużyny urzędniowej) i następnie na nadleśniczego w nadleśnictwie Archangielsk. W okolicach Archangielska znajdowały się: „obszerne lasy rządowe, składające się z jodły, sosny, świerku, modrzewia i innych, zajmują około 28.866.960 dzies. kw. szczególnie sosna i modrzew używają się w A.[Archangielsku] do budowy okrętów” (*Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego*). Ta rabunkowa gospodarka na rzecz przemysłu okrętowego wyrządzała wiele szkód. Trzeba było zaprowadzić racjonalną gospodarkę leśną, wykonać pomiary, oszacować drzewostan, szkody. Z pewnością było tam wiele do zrobienia. Na zachowanych zdjęciach z tego okresu z nadleśnictwa Kandałaksza⁵ nad morzem Białym widzimy lasy, spław drewna rzeką Użmą, drużynę taksatorską objuczoną sprzętami, tobołami, garkami i bro-

4 Obecnie w budynku tym mieści się siedziba władz miejskich Tharandtu.

5 Kandałaksza, miasto w obwodzie murmańskim, Rosja.

nią. Zbigniew był zapalonym myśliwym i przez wiele lat przechowywał swoje trofea, także z archangielskich lasów.

W Archangielsku urodziły się dzieci Zbigniewa i Józefiny Trąpczyńskich, w 1911 roku Jan Henryk i w 1914 roku Renata. Ilekroć myślałam o młodości mojej babki, trudno było mi wyobrazić sobie życie młodej mężatki z Saksonii, zmagającej się z zimnem i trudnościami życiowymi wynikającymi z odmienności kraju, w jakim się znalazła. Archangielsk był dużym miastem portowym, w którym mieszkało wielu cudzoziemców, z którymi Trąpczyńscy nawiązali kontakt. Zbigniew nie miał trudności w porozumiewaniu się z miejscowymi, skończył przecież gimnazjum rosyjskie, Józefina uczyła się polskiego i rosyjskiego. Na szczęście miała tam znajomych Niemców i Anglików, z którymi mogła swobodnie rozmawiać. W 1911 roku w domu Zbigniewów osiadła jego owdowiała matka i z pewnością mogła pomóc Józefinie w sprawach językowych. Spokojne życie w Archangielsku skończyło się wraz z wybuchem pierwszej wojny. Zbigniew został powołany do wojska i został szeregowym w gwardii Kiegiogółomskiego⁶. Po ukończeniu trzymiesięcznego kursu oficerskiego jako podporucznik nie brał już czynnego udziału w wojnie, choć znalazł się na tzw. Ryżskim⁷ froncie w 1916 roku. Jego pułk stacjonował w miejscowości Narwa w Estonii nad Zatoką Fińską. Jednak na skutek jakichś nieznanych mi wojennych okoliczności nadwyreżył swe zdrowie i znalazł się na kuracji na Kaukazie w Piatigorsku i Żelaznowodzku. Po wyleczeniu wrócił do Archangielska i do wojska. Sytuacja w Rosji i w samym mieście stawała się trudna i niebezpieczna. Zbigniew z rodziną postanowił więc wyjechać z Rosji, co nie było w tym czasie proste i bezpieczne, bo wiązało się z dezercją. Zabrali najpotrzebniejsze rzeczy i fotografie, ale wyprawę ślubną Józefiny musieli zostawić w Archangielsku. W dniu 16 sierpnia 1919 roku ewakuowali ich Anglicy, wśród współpasażerów byli liczni inni wojskowi, także uciekający przed rozwijającym się w Rosji komunizmem. Wszyscy uciekinierzy otrzymali angielskie paszporty, a Zbigniew nawet, dla lepszego kamuflażu, został przebrany w mundur angielski. Płynęli statkiem „Carica” – ostatnim, któremu udało się opuścić port w Archangielsku, tuż po statku „Car”⁸. W rodzinnym albumie zachowała się pocztówka z fotografią statku i z podpisem Zbigniewa:

Angielski statek „Carica”, na którym wyjechaliśmy z Archangielska 16 sierpnia 1919 r. i jadąc przez Białe morze, Lodowaty ocean, Atlantykiem do północnych wysp Szkocji (Lerwick) – stamtąd przez Niem. Morze, Skager Back, Kattogat i Bałtyk – stanęliśmy w Gdańsku 1-go września 1919 r.

Musieli odbyć kwarantannę, a potem znaleźć jakieś miejsce nadające się do rozpoczęcia nowego etapu życia. W Polsce powracającej do niepodległości Zbigniew

6 Z podpisu pod fotografią.

7 Z podpisu pod fotografią, chodzi o front Ryski.

8 Statki „Car” i „Carica” pozostały w Gdańsku. Po przebudowie otrzymały imiona „Jagódka” i „Wanda”, na cześć córek J. Piłsudskiego, i pływały jako wycieczkowe na Hel. Na jednym z nich umieszczono tablicę z informacją, że w 1919 roku przyплыли nim ewakuowani z Rosji Polacy.

Trąpczyński widział szansę realizacji swej wiedzy i zdobytego w Rosji doświadczenia. Chciał pracować w służbie państwowej, chociaż miał propozycje pracy w lasach prywatnych. Koledzy z ówczesnego Ministerstwa Rolnictwa ułatwili mu ten start. W ten sposób już w listopadzie 1919 roku rodzina Trąpczyńskich osiadła w Brzezinach koło Łodzi i Zbigniew został tam nadleśniczym. Tu po kilku miesiącach dopadła ich wojna z bolszewicką Rosją, którą jednak przeżyli bez szwanku. W Brzezinach, 11 maja 1923 roku, urodziła się moja mama, Zofia Hanna Trąpczyńska.

Przed 1914 rokiem Brzeziny leżały w zaborze rosyjskim, a samodzielne nadleśnictwo zostało utworzone w czasie pierwszej wojny światowej przez niemieckie władze okupacyjne. W jego skład wchodziły dawne rosyjskie lasy carskie rządowe oraz lasy prywatne tzw. donacyjne – skonfiskowane Polakom po powstaniu listopadowym i rozdzielone za zasługi urzędnikom carskim. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości stały się lasami państwowymi i od 1920 roku znalazły się pod zarządem Warszawskiej Dyrekcji Lasów Państwowych. Praca w Nadleśnictwie Brzeziny polegała między innymi na zorganizowaniu gospodarki leśnej i dostosowaniu jej do nowej sytuacji gospodarczej. Zbigniew Trąpczyński – nadleśniczy w Brzezinach – tę prowizorkę miał opanować i uporządkować. Mieszkali w budynku nadleśnictwa, które mieściło się w obszernym, acz podniszczonym domu. Z rosyjskich czasów zachowało się wiele dokumentów dotyczących lasów tamtego terenu i Zbigniew mógł z nich korzystać bez trudności językowych.

Chcąc współdziałać z innymi leśnikami, już w 1920 roku Zbigniew zapisał się do Związku Zawodowego Leśników (PRZYBYLSKI 2006), którego był członkiem aż do wybuchu drugiej wojny światowej. Wciągnięto go także w miejscowe życie społeczne, wstąpił do Polskiego Czerwonego Krzyża i od razu sprawował funkcję prezesa jego powiatowego oddziału w Brzezinach. Pozostał członkiem PCK do 1939 roku. 26 września 1922 roku został uhonorowany przez PCK brązowym medalem „za gorliwą pracę”⁹. W 1924 roku Trąpczyńscy przenieśli się do Nadleśnictwa Meszcze koło Piotrkowa Trybunalskiego¹⁰. Tam Zbigniew również objął stanowisko nadleśniczego, ale nie na długo, bo Teofil Lorkiewicz¹¹, dyrektor Toruńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych, jesienią 1927 roku ściągnął go do siebie, na stanowisko inspektora. Warto przypomnieć, że dopiero w 1925 roku ukazało się Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu w grudniu 1924 roku dziesięciu dyrekcji lasów państwowych, między nimi także w Toruniu (BRODA 2000). Objęła ona lasy należące przed 1914 roku do zaboru pruskiego i w 1929 roku obejmujące ponad 180 tysięcy hektarów, z 35 nadleśnictwami. Pruska administracja leśna uważana była za wzorową, ale wprowadzenie administracji polskiej na tym terenie wymagało wiele pracy. Scalano te tereny z resztą kraju, należało uporządkować zastane plany gospodarki lasów i przystosować do bieżących potrzeb. Pracy było wiele, potrzebowano także nowych wykształconych

9 Dyplom w archiwum rodzinnym.

10 Nadleśnictwo Meszcze w latach 1925–1927 nie istniało jako odrębna jednostka. Oficjalnie było to Nadleśnictwo Piotrków w Meszczach. Dopiero w 1945 r. urządzono samodzielne Nadleśnictwo w Meszczach.

11 Teofil Lorkiewicz (1885–1944) studiował w Akademii Leśnej w Tharandcie wraz ze Zbigniewem Trąpczyńskim w latach 1907–1910.

leśników. Istniejąca dokumentacja pisana była w języku niemieckim, dlatego absolwenci Akademii Leśnej w Tharandcie doskonale sobie z nią radzili. Na stanowisko dyrektora Toruńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych powołano w 1924 roku Teofila Lorkiewicza (POMERANKE 2010).

Jako inspektor Zbigniew Trąpczyński kontrolował nadleśnictwa Hel, Jastarnię, Gniewkowo, Warlubie i inne. Praca ta wymagała wielu wyjazdów w teren i dobrej znajomości tych zagadnień. Służba w państwowych lasach nie była dobrze płatna, ale dawała satysfakcję wszystkim tym, którzy wykonywali swój zawód z powołania. Dla Zbigniewa rozrywką w gronie kolegów było myślistwo, kontynuował swą pasję także w Toruniu, gdzie należał do Pomorskiego Towarzystwa Łowieckiego, w którym pełnił funkcję członka Komisji Rewizyjnej (POMERANKE 1998). Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu odznaczyła Zbigniewa Trąpczyńskiego w dniu 2 maja 1929 roku medalem „Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości”¹². W 1930 roku dyrektor Toruńskiej Dyrekcji LP, Teofil Lorkiewicz, został powołany na to samo stanowisko do Poznańskiej Dyrekcji Lasów Państwowych. W 1932 roku zabrał do siebie zaufanego kolegę Zbigniewa Trąpczyńskiego, który pracował tam nadal jako inspektor, aż do wybuchu drugiej wojny światowej. Zbigniew wraz z rodziną zamieszkał w służbowym mieszkaniu w Puszczykowie koło Poznania, w willi „Rusałka”.

Poznańska Dyrekcja Lasów Państwowych powstała w 1920 roku na mocy rozporządzenia Ministerstwa byłej Dzielnicy Pruskiej, a następnie została przekształcona w roku 1925, podobnie jak toruńska. Na stronie internetowej Lasów Państwowych czytamy:

Władzą naczelną do spraw leśnych na całym tym obszarze była Sekcja Leśnictwa w Departamencie Rolnictwa i Dóbr Państwowych tegoż Ministerstwa. Kierownikiem Sekcji został mianowany Antoni Pacyński¹³, nadleśniczy nadleśnictwa Babki koło Poznania. Pierwszym dyrektorem dyrekcji poznańskiej był Stanisław Chrzanowski. (...) W chwili utworzenia dyrekcji poznańskiej obszar objętych przez nią lasów państwowych wynosił 200 tys. ha. Aktualnie zarząd nad lasami państwowymi prowadzony jest na powierzchni 440 tys. ha.

Organizacja lasów w byłym zaborze pruskim prowadzona była zgodnie z zasadami odpowiedzialnej gospodarki i w momencie przejęcia obszarów leśnych przez państwo Polskie nie trzeba było wiele zmieniać. Kontynuacja i realizacja nakreślonych planów pozwoliła na natychmiastowe podjęcie działań przez polskich leśników. Jedynym mankamentem był brak wykwalifikowanych kadr. Poznańska Dyrekcja Lasów Państwowych przejęła budynek pałacowy w Margoninie¹⁴ i jesienią 1921 roku rozpoczęła tam działalność Państwowa Szkoła dla Leśniczych – kontynuatorka

12 Dyplom przyznający medal podpisał wicedyrektor J. Sobieszczański. Dokument w archiwum rodzinnym.

13 Antoni Pacyński (1883–1939) był absolwentem Akademii Leśnej w Tharandcie, studiował w latach 1904–1910. Był m.in. dyrektorem Poznańskiej Dyrekcji LP, wykładowcą na Uniwersytecie Poznańskim, naczelnikiem Fundacji Zakłady Kórnickie w Kórniku.

14 Margonin, pow. chodzieski, woj. wielkopolskie.

mieszczącej się tam wcześniej pruskiej Królewskiej Szkoły Leśnej. Jednym z egzaminatorów przy końcowych egzaminach od 1932 roku był Zbigniew Trąmpczyński. Przeszli więc przez jego ręce liczni kandydaci na leśniczych i pracowników leśnych. „Za zasługi na polu administracji Lasów Państwowych” Zbigniew Trąmpczyński otrzymał w dniu święta narodowego 11 listopada 1936 roku Złoty Krzyż Zasługi od Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, a dyplom nadający odznaczenie podpisał Prezes Rady Ministrów Sławoj Składkowski¹⁵. Następne odznaczenie „Brazowy medal za długoletnią służbę” otrzymał Zbigniew Trąmpczyński 9 maja 1938 roku od Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu¹⁶. Poznańska Dyrekcja Lasów Państwowych sprawowała nadzór także nad lasami prywatnymi. W formie prac zleconych Zbigniew Trąmpczyński opiekował się majątkiem leśnym hr. Kościelskich w Miłosławiu w powiecie wrzesińskim. Gospodarowała tam samotnie wdowa po Władysławie Kościelskim – Monika (1896–1959), późniejsza fundatorka polskiej nagrody literackiej im. Kościelskich. Drugim majątkiem były lasy rodziny von Radolin w Jarocinie. Ich właścicielem był wówczas ks. Hans Hugo von Radolin (1894–1965) ożeniony z Ewą von Wedel (1893–1927). Zbigniew Trąmpczyński jako inspektor kontrolował nadleśnictwa Poznańskiej Dyrekcji Lasów Państwowych, miał bardzo dobry kontakt z pracownikami administracji leśnej, a swą pracę wykonywał sumiennie i odpowiedzialnie, traktując inspekcję jako swoje powołanie. Oboje Józefina i Zbigniew Trąmpczyńscy należeli do „Rodziny Leśnika”, organizacji samopomocowej pracowników leśnictwa (PRZYBYLSKI 2006). W 1935 roku organizacja ta zorganizowała wycieczkę krajoznawczą, podczas której uczestnicy odwiedzili wiele miejsc centralnej i wschodniej Polski. W Krakowie zaangażowali się w symboliczne sypianie ziemi na kopiec Piłsudskiego na Sowińcu.

Wybuch drugiej wojny światowej zniszczył dotychczasowy dorobek Polski i Polaków. Pod koniec września 1939 roku Poznańska Dyrekcja Lasów Państwowych przygotowała się do przeniesienia na wschodnie ziemie polskie. Do długich drewnianych skrzyń zapakowano dokumenty oraz meble, a następnie pociągiem wieziono je w kierunku Warszawy. Po drodze pociągi zatrzymane pod Kutnem uniemożliwiły dalszy transport, a bombardowania z niemieckich samolotów rozbiły wagony, rozwiewając część dokumentów po polach. W pobliżu trwała słynna bitwa nad Bzurą. Zbigniew Trąmpczyński nie chciał podjąć oferowanej mu przez Niemców pracy robotnika leśnego i sytuacja ta zmusiła jego samego i rodzinę do opuszczenia Puszczykowa, tym bardziej, że wyrzucono ich z dotychczasowego mieszkania. Tak więc kolejny raz pozostał bez pracy. Dotarł do Warszawy, gdzie znajomi znaleźli mu azyl w nadleśnictwie Lesznówola¹⁷. Nie była to jednak posada zapewniająca wystarczające dochody i po kilku miesiącach podjął pracę w prywatnych lasach majątku rodziny Dembińskich w Przysusze. Tam w leśniczówce Huta wczesną wiosną 1940 roku rodzina Trąmpczyńskich znów stworzyła swój nowy, tym razem wojenny dom. Zbigniew miał pod opieką lasy leśnictw Huta, Posada, Rawicz, Rudki, Borek, Kalenny Smug. Do pomocy miał gajowych, a od jesieni 1940 roku pomocnikiem

15 Dokument w archiwum rodzinnym.

16 Dokument w archiwum rodzinnym.

17 Lesznówola, pow. piaseczyński, woj. mazowieckie.

Zbigniewa w pracach leśnych został Jan Gołuchowski – absolwent leśnictwa Politechniki Lwowskiej i brat żony właściciela Przysuchy. Lasy majątku Dembińskich, tak jak i inne w Generalnej Guberni, podlegały zarządowi niemieckiemu. Trzeba było być w stałym kontakcie z naczelnym zarządcą rezydującym w Tomaszowie Mazowieckim. Mimo czasów okupacji niemieckiej praca w lasach przysuskich trwała zgodnie z rytmem przyrodniczym. Niestety, gęste lasy wyrąbywane były na potrzeby Niemców. Praca była niebezpieczna, bo w lasach ukrywali się partyzanci, wśród nich także ci związani z oddziałem mjr. Hubala. Niemcy wielokrotnie za pomoc walczącym represjonowali miejscową ludność rozstrzeliwaniami, paleniem wsi, likwidacją dobytku i żywności, a właściciel majątku Henryk Dembiński wywieziony został do obozu w Buchenwaldzie.

Zbigniew Trąmpczyński kontaktował się ze swoim przełożonym i przyjacielem Teofilem Lorkiewiczem, który w konspiracji współpracował z podziemnym ruchem oporu i wtajemniczał znajomych leśników w działania Rady Głównej Leśnictwa oraz zachęcał do samopomocy. Teofil Lorkiewicz doskonale znał sytuację leśnictwa polskiego i leśników pracujących w terenie oraz ich przygotowanie do obrony kraju¹⁸. Utworzył w Warszawie Radę Główną Cywilnego Ruchu Oporu Leśników, znając ich patriotyzm i oddanie sprawie obrony ojczyzny. W zespole Rady, poza Teofilem Lorkiewiczem, znajdowali się inni leśnicy znani ze swej postawy i odwagi, jak Władysław Chwalibogowski – ostatni dyrektor Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu i Feliks Soboczyński – były inspektor z tej dyrekcji. Działalność konspiracyjna leśników powodowała represje okupanta wobec nich i dlatego już na początku wojny dyrektor Lorkiewicz powołał Komisję Samopomocy Koleżeńskiej, niosącą pomoc rodzinom leśników. Wspierając działania tej Komisji, przyjeżdżał dwukrotnie do Huty spotkać się ze Zbigniewem Trąmpczyńskim. Teofil Lorkiewicz swą działalność przypłacił życiem. W 1944 roku w pierwszych dniach powstania warszawskiego został aresztowany i rozstrzelany, prawdopodobnie w siedzibie Gestapo przy Alei Szucha¹⁹.

W leśniczówce Huta Trąmpczyńscy mieszkali do 17 stycznia 1944 roku, tj. do momentu spalenia jej przez wojska radzieckie. Zmuszeni byli do przeniesienia się do pałacu w Przysusze, gdzie rezydowało już wielu ludzi: rodzina właścicieli, a także znajomi i uciekinierzy z Warszawy po powstaniu. Gdy weszli Rosjanie, wyrzucili wszystkich mieszkańców pałacu i wiadomo już było, że nie tylko wojna się kończy, ale z nią i dotychczasowe życie. Każdy próbował znaleźć dla siebie jakieś nowe, bezpieczne miejsce. Zbigniew Trąmpczyński postanowił wrócić do Poznańskiej Dyrekcji Lasów. Rodzinę umieścił w Łodzi i wraz z zięciem Janem Gołuchowskim pojechał do Poznania. Przetrwowało stare mieszkanie w Puszczykowie, a leśnicy zaczęli odbudowywać swoją dyrekcję, która tworzyła się w Poznaniu i Gnieźnie pod kierunkiem późniejszego dyrektora tej dyrekcji Zygmunta Pohla. Nieco później dojechały tam żona Zbigniewa i córka Zofia, która wraz z mężem leśnikiem Janem Gołuchowskim osiadła następnie w nadleśnictwie Sowiniec koło Mosiny, należącym do Poznań-

18 W 1933 roku powstała organizacja pod nazwą Przynależność Wojskowa Leśników, w rok później liczyła prawie 12 tysięcy członków (PRZYBYLSKI 2006).

19 Z opowiadań mojej matki wynikało, że Teofil Lorkiewicz został przez grupę Ukraińców z SS Galizien wyrzucony ze sklepu i rozstrzelany na pl. Zbawiciela w Warszawie.

skiej Dyrekcji Lasów Państwowych. Niezwykle pomocnym Trąmpczyńskim w tych pierwszych miesiącach w Puszczykowie był inspektor Franciszek Nowak – kolega z Akademii Leśnej w Tharandcie. Był marzec 1945 roku. Druga córka Renata wraz z swoją rodziną pozostała w Łodzi, a syn Jan Henryk po wyzwoleniu z obozu koncentracyjnego zamieszkał czasowo we Francji. Po dwóch latach Józefina i Zbigniew Trąmpczyńscy przenieśli się do Poznania, do służbowego mieszkania przy ul. Zeylanda, w budynku położonym niedaleko dyrekcji.

Od razu po zakończonych działaniach wojennych rozpoczęto odbudowę kraju, w tym i administrację lasami. Ponownie uruchamiano przedwojenne struktury, a ocalała część urzędników wracała na swoje dawne miejsca pracy. Tak postąpił Zbigniew Trąmpczyński i marcu 1945 roku objął stanowisko inspektora lasów. Ze względu na swoje doświadczenia w szkolnictwie leśnym w październiku 1946 roku powierzono mu funkcję kierownika oświaty zawodowej. Organizował kursy i egzaminował kandydatów na pracowników służb leśnych. Już w jesieni 1945 roku rozpoczęto pierwszy kurs dla leśniczych w Goraju²⁰ i Porążynie²¹, a w następnym roku Zbigniew Trąmpczyński wraz z innymi już egzaminował absolwentów. Organizowano następne kursy także w Puszczykowie i Margoninie, otwierano średnie szkoły leśne. Po powrocie do Poznania Zbigniew Trąmpczyński ponownie wstąpił do Związku Zawodowego Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego. W 1951 roku został przewodniczącym Rady Oddziałowej przy Rejonie Lasów Państwowych Poznań-Południe, pełnił też inne funkcje. Podobnie ponownie wstąpił do Polskiego Czerwonego Krzyża. W latach 1946–1949 był członkiem Koła Polskiego Związku Zachodniego i po jego połączeniu z Ligą Morską członkiem tego stowarzyszenia przy Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, a w okresie 1949–1950 przewodniczącym tego koła.

Represje wobec Zbigniewa Trąmpczyńskiego zaczęły się w 1950 roku. Przeniesiono go do Rejonu Lasów Państwowych Poznań-Południe. Nie podobały się władzom jego pochodzenie, wcześniejsze dokonania, pewnie i wiek, obniżono mu wynagrodzenie i przeniesiono na niższe niż dotychczasowe stanowisko, tj. na stanowisko referendarza. Odsunięto od szkolnictwa i bezpośredniego kontaktu z leśnikami w terenie. Na emeryturę przeszedł z dniem 1 lipca 1953 roku, ale zatrudniony był do końca 1958 roku – m.in. pełnił dyżury przy telefonie alarmowym. Po złożonym zażaleniu na zastosowane wobec niego represje został przywrócony na stanowisko inspektora – z dniem 1 października 1957 roku. Rok później odszedł już definitywnie z Poznańskich Lasów i rozpoczął życie emeryta po 48 latach pracy. Z lasami był związany emocjonalnie, pracę swą lubił, wykonywał ją rzetelnie i uczciwie wszędzie tam, gdzie los go rzucił. Nie ominęły go i przykre doświadczenia, ale te z lat pięćdziesiątych XX wieku dotknęły go najbardziej, bo były to szykany od kolegów, a nawet dawniejszych uczniów. Żal tkwił głęboko, choć skrywany pod sarkastycznym humorem. Był już starszym człowiekiem, a ile ciosów od losu można wytrzymać. Mieszkał z żoną w Poznaniu, widywał się jeszcze z niektórymi dawnymi kolegami, ale swe zainteresowania przerzucił na wnuki.

20 Goraj, gm. Lubasz, pow. czarnkowsko-trzcianecki, woj. wielkopolskie.

21 Porążyn, gm. Opalenica, pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie.

W końcu choroby, życie pełne trudów i niebezpieczeństw pokonały Zbigniewa i w dniu 3 lutego 1966 roku zmarł w Warszawie w wieku 82 lat. Żona, która wiernie towarzyszyła swemu mężowi w wędrówce związanej z pracą w leśnictwie, przeżyła go o siedem lat i zmarła 7 grudnia 1973 roku w Warszawie. Oboje pochowani są w grobie rodzinnym na warszawskich Powązkach, kw. 309.

LITERATURA

- CHAŁUPKA W., MODRZYŃSKI J. 2012. *Polscy studenci w Królewskiej Saskiej Akademii Leśnej w Tharandcie w latach 1816–1919*. W: „Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie” 11, 17–50.
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich. 1880. Red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, Warszawa, I, 46–47.
- BRODA J. 2000. *Historia leśnictwa w Polsce*. Wyd. AR, Poznań, 1–368.
- PRZYBYLSKI J. 2006. *Działalność społeczna i kulturalna leśników i ich rodzin*. W: *Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego: 1924–2004*. t. 1 *Okres międzywojenny*. Red. nacz. A. Szujecki, red. nauk. J. Wiśniewski. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych Warszawa, 439–480.
- Rozporządzenie Rady Ministrów RP o utworzeniu dyrekcji lasów państwowych z dnia 16.01.1925 r. (Dz. U. RP Nr 9, poz. 62).
- POMERANKE L. 2010. *85 lat Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu w latach 1920–1939*. W: *Referaty prezentowane podczas Konferencji popularnonaukowej z okazji 85-lecia Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu*. Toruń, Dwór Artusa, 1 lutego 2010, 17–21.
- POMERANKE L. 1998. *Zarys dziejów Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu w latach 1920–1950 w świetle zachowanych archiwaliów Archiwum Państwowego w Bydgoszczy i Archiwum Państwowego w Toruniu*. W: „Biuletyn. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu”, numer specjalny 4/98, 3–22.
- WAWRZYŃIAK A. 2012. www.poznan.lasy.gov.pl/historia

PRZEZ CAŁE ŻYCIE LEŚNIKIEM.

OPOWIEŚĆ O ZBIGNIEWIE TRĄMPCZYŃSKIM (1884–1966)

Streszczenie

Pochodził z Wielkopolski, lecz całą młodość spędził w centralnej i wschodniej Polsce, wówczas pod zaborem rosyjskim. Gimnazjum Edwarda Rontalera skończył w Warszawie w 1905 roku. Od 1906 do 1910 roku studiował leśnictwo w Königlich Sächsischer Forstakademie w Tharandcie koło Drezna. Tam poślubił Josephine Haupt, córkę miejscowego lekarza. Jako dyplomowany leśnik rozpoczął pracę w nadleśnictwie Archangielsk w Rosji. W 1914 r. został powołany do wojska rosyjskiego. Jako Polak nie chciał służyć obcemu państwu, dlatego w sierpniu 1919 roku zdezertował z wojska i wraz z rodziną uciekł angielskim statkiem do Polski. W odrodzonym kraju pracował najpierw jako nadleśniczy, później jako inspektor w Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu i Poznaniu. Drugą wojnę światową przeżył jako nadleśni-

czy w prywatnym majątku w Przysusze. W 1945 roku wrócił do Poznania na stanowisko inspektora i egzaminatora uczniów szkół leśnych. W 1958 roku przeszedł na emeryturę. Całe życie wiernie towarzyszyła mu żona.

ALWAYS A FORESTER.

ZBIGNIEW TRĄMPCZYŃSKI'S STORY (1884–1966)

S u m m a r y

He was born in Greater Poland, but spent his youth in Central and Eastern Poland, which were then under Russian occupancy. He graduated from Gimnazjum Edwarda Rontalera in Warsaw in 1905. From 1906 to 1910 he studied forestry at Königlich Sächsische Forstakademie in Tharandt, near Dresden. There, he married Jospeline Haupt, the daughter of a local doctor. He started work as a licensed forester in the Archangielsk Forest District in Russia.

In 1914, he was drafted to the Russian Army. As a Pole, Zbigniew did not want to perform military service for another country, which led him to desert the army in August 1919 and flee to Poland with his family on board an English ship. In the newly-independent country, he worked first as a senior forester and then an inspector for the Regional Directorates of State Forests in Toruń and Poznań. He survived the Second World War working as a senior forester for a private estate in Przysusza. In 1945 he returned to his position as an inspector in Poznań, where he became a forestry school examiner as well. He retired in 1958. His wife accompanied him faithfully throughout his life.

Ryc. 1. Henryk Trąpczyński (1848-1911) z synem Zbigniewem absolwentem Gimnazjum E. Rontalera w Warszawie, Warszawa 1905

Fig. 1. Henryk Trąpczyński (1848-1911) and his son Zbigniew graduated from High School of E. Rontaler in Warsaw. Phot. taken in Warsaw 1905

Ryc. 2. Zbigniew Trąpczyński w mundurze studenta Królewskiej Saksońskiej Akademii Leśnej w Tharandtzie. 1906 r.

Fig. 2. Zbigniew Trąpczyński in student uniform of the Royal Saxon Academy of Forestry in Tharandt. 1906

Ryc. 3. Po otrzymaniu dyplomów. Od lewej: W. Grzegorzewski, O. Pacig, Zbigniew Trąpczyński, Sawa Wuczetycz, Mieczysław Plocer. Tharandt 1910. Opis ryciny sporządził Z. Trąpczyński
 Fig. 3. Student of Academy after graduation ceremony. From left to right: W. Grzegorzewski, O. Pacig, Zbigniew Trąpczyński, Sawa Wuczetycz, Mieczysław Plocer. Tharandt 1910. Remarks by Z. Trąpczyński

Ryc. 4. Diplom-Prüfung für Forstwirte Zbigniewa Trąpczyńskiego, strona tytułowa Fig. 4. Zbigniew Trąpczyński's "Diplom-Prüfung für Forstwirte". Front page

Beglaubigte Abschrift .

Königlich Sächsische
Forstakademie zu Tharandt.

Abgangs-Bescheinigung.

Herrn Zbigniew von Trąpczyński

aus Simsky - Russland,

wird hiermit beurkundet, dass er an hiesiger Forstakademie

vom Juli 1906 bis März 1910

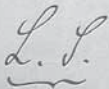
als Studierender eingeschrieben war und während dieser Zeit die
umstehend verzeichneten Vorlesungen und Übungen belegt hat.

Über sein sittliches Verhalten wird bemerkt, dass nichts dagegen

einzuwenden war.

Tharandt, am 10. März 1910.

Der Rektor der Forstakademie.

gez. Kunze.

Ryc. 5. Abgangs-Bescheinigung Zbigniewa Trąpczyńskiego, s. 1
Fig. 5. Zbigniew Trąpczyński's „Abgangs-Bescheinigung“. Page 1

Verzeichnis der Vorlesungen und Übungen, die Herr von Trampczynski belegt hat.	Dozent.
<u>S.H. 1906.</u>	
Planzeichnen	{ Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze
Infinitesimalrechnung I. Teil mit Übungen	Prof. Dr. Weinmeister
Geologische Übungen od. geolog. Exkursionen	Prof. Dr. Vater
Forstliche Taxationsübungen - Praktische forstl. Übungen	Prof. Gross
Anorganische Experimentalchemie	{ Prof. Dr. Wislicenus
Encyklopädie der Forstwissenschaft	Prof. Beck
Zoolog. Exkursionen od. Übungen	Prof. Dr. Jacobi
Allgem. Botanik (Morphologie u. Systematik) - Botanische Exkursionen od. Bestimmungs- Übungen	} Prof. Dr. Neger
Volkswirtschaftliche Aufgaben des Forstwirtes	Privatdozent Dr. Mammen.

<u>W.H. 1906/07</u>	
Planzeichnen	{ Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze,
Infinitesimalrechnung II. Teil - Experimental- Physik - Mathematisches Repetitorium	{ Prof. Dr. Weinmeister
Mineralogie u. Petrographie - Mineralogisches Praktikum	} Prof. Dr. Vater
Chemisches Praktikum I	Prof. Dr. Wislicenus
Jagdkunde	Prof. Beck
Allgemeine Zoologie	Prof. Dr. Escherich
Allgemeine Botanik (Anatomie u. Physiologie) Botan. Praktikum	Prof. Dr. Neger
Landwirtschaftslehre	{ Ök. Rat Dr. v. Littrow.
Volkswirtschaftslehre	{ Privatdozent Dr. Mammen

<u>S.H. 1907</u>	
Vermessungskunde, Messübungen	{ Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze
Infinitesimalrechnung I. Tl. m. Übungen - Mechanik	Prof. Dr. Weinmeister
Geologie-Geologische Übungen od. geol. Exkursionen	Prof. Dr. Vater.

Ryc. 6. Abgangs-Bescheinigung Zbigniewa Trampczyńskiego, s. 2

Fig. 6. Zbigniew Trampczyński's „Abgangs-Bescheinigung“. Page 2

die Herr von Trąpczynski belegt hat.	Dozent.
Organische Chemie - Chemisches Praktikum	Prof. Dr. Wislicenus,
Botanische Exkursionen od. Bestimmungs-Uebungen	Prof. Dr. Neger
Wirbeltierkunde- Zool. Exkursionen-Uebungen	Prof. Dr. Escherich
Praktische forstliche Uebungen	Prof. Gross

<u>W.H. 1907/08</u>	
Planzeichnen	Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze
Infinitesimalrechnung II. Tl. m. Uebungen - Experimentalphysik, Mathematisches Repetitorium	Prof. Dr. Weinmeister
Mineralogie u. Petrographie, Mineralog. Praktikum	Prof. Dr. Vater
Chemisches Praktikum I-Fabrikexkursionen	Prof. Dr. Wislicenus
Allg. Botanik (Anatomie u. Physiologie) - Botan. Praktikum	Prof. Dr. Neger
Allgem. Zoologie	Prof. Dr. Escherich
Gesundheitslehre	San. Rat Dr. Haupt
Volkswirtschaftslehre	Privatdozent Dr. Mammen.

<u>W.H. 1908</u>	
Vermessungskunde, Messübungen	Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze
Mechanik	Geh. Hofrat Prof. Dr. Weinmeister
Geologie- Geolog. Uebungen od. geolog. u. bodenkundliche Exkursionen	Prof. Dr. Vater.
Organische Chemie- Chemisches Praktikum II.	Prof. Dr. Wislicenus
Bot. Exkursionen od. Bestimmungsübungen	Prof. Dr. Neger
Wirbeltierkunde, Zoologische Exkursionen m. Uebungen	Prof. Dr. Escherich.
Forstliche Exkursionen.	./.

<u>W.H. 1908/09</u>	
Forstmathematik- Waldwegebau-Planzeichnen	Geh. Hofrat Prof. Dr. Kunze
Forstliche Bodenkunde, Standortslehre	Prof. Dr. Vater
Chemische Forsttechnologie - Chem. Praktikum III	Prof. Dr. Wislicenus
Forstschutz	Prof. Beck.

Ryc. 7. Abgangs-Bescheinigung Zbigniewa Trąpczyńskiego, s. 3
 Fig. 7. Zbigniew Trąpczyński's „Abgangs-Bescheinigung“. Page 3

Verzeichnis der Vorlesungen und Übungen, die Herr von Trampczyński belegt hat.	Dozent.
Pflanzenpathologie	Prof. Dr. Neger
Forstinsektenkunde I. Teil	} Prof. Dr. Escherich San. Rat Dr. Haupt
Gesundheitslehre II. Teil	

<u>S.H. 1909</u>	
Meteorologie	Geh. Hofrat Prof. Dr. Weinmeister
Forsteinrichtung-Uebungen in der Forsteinrichtg.	Prof. Dr. Martin
Forstbenutzung	Prof. Gross
Waldbau	Prof. Beck
Forstbotanik-Forstbotanisches Praktikum	Prof. Dr. Neger
Forstinsektenkunde II. Teil	Prof. Dr. Escherich
Allgemeine Exkursionen.	-----

<u>S.H. 1909/10</u>	
Statik des Waldbaues .Methoden der Forst- einrichtung m. Uebungen	Prof. Dr. Martin
Forstverwaltungskunde - Forstpolitik	Prof. Gross
Forstgeschichte	Prof. Beck
Tropenpflanzen	Prof. Dr. Neger
Rechtskunde	Amtsgerichtsrat Dr. Müller
Landwirtschaftslehre	Ök. Rat Dr. v. Littrow,
Deutsche Kolonialpolitik	Privatdozent Prof. Dr. Mammen.
<p><i>Die Richtigkeit der Abschrift bescheinigt</i> -----</p> <p><i>Mammen</i> Oberregierungssekretär.</p>	
<p>Das sittliche Verhalten wird nach folgenden Abstufungen beurteilt:</p> <p>a) Es war nichts dagegen einzuwenden;</p> <p>b) es war nicht einwandfrei;</p> <p>c) es war tadelnswert, wobei die tadelnswerten Vorkommnisse näher angegeben werden können.</p>	

Ryc. 8. Abgangs-Bescheinigung Zbigniewa Trampczyńskiego, s. 4

Fig. 8. Zbigniew Trampczyński's „Abgangs-Bescheinigung“. Page 4

Ryc. 9. Drużyna taksacyjna. Nadleśnictwo Kandalaksha, obw. murmański, Rosja. 1911
Fig. 9. Forest evaluating team. Kandalaksha Forest District. Murmansk region. Russia 1911

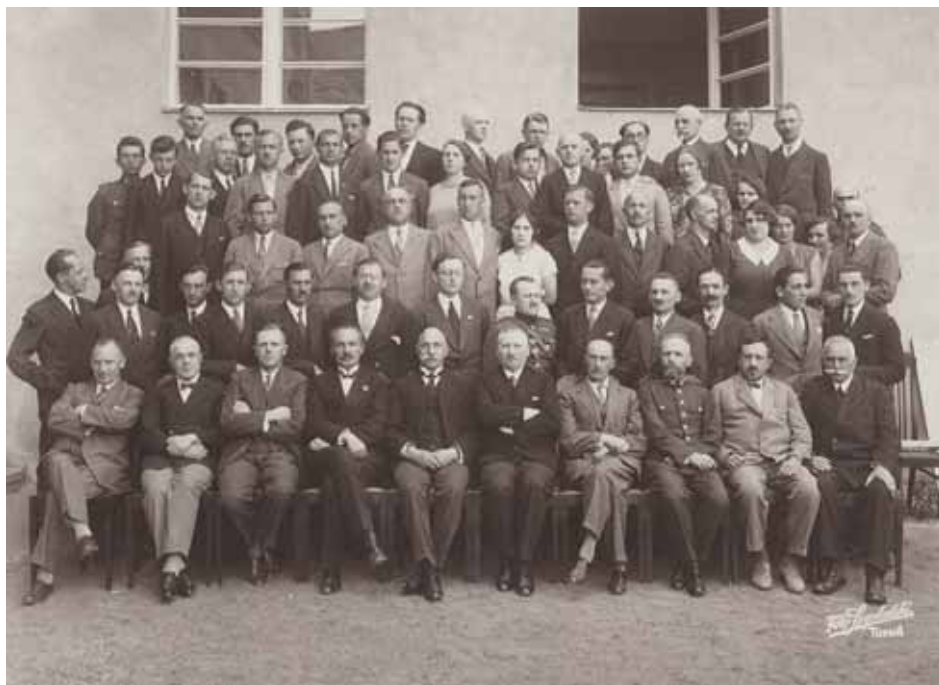

Ryc. 10. „Remjega” typ karłowatej sosny na błotnych torfowiskach w wieku 200-250 lat. Nadleśnictwo Kandalaksha, obw. murmański Rosja. 1911. – Opis ryciny sporządził Z. Trąmpczyński
Fig. 10. “Remjega” type of dwarf pine at the age of 200-250 years in the mud bogs. Kandalaksha Forest District, Russia Murmansk region. 1911. Remarks by Z. Trąmpczyński

Ryc. 11. Nadleśnictwo Nagórzyce lato 1925. I rz. od lewej siedzą: Nadleśniczy Zieliński, Nadleśniczy Gierałtowski, ks.?, p. Nadolska, Inspektor Lasów Kączkowski, Nadleśniczy Trąpczyński. II rz. stoją od lewej: sekretarz Nadleśnictwa, leśniczy ?, leśniczy Siwiński, leśniczy Nadolski, leśniczy ?, leśniczy Dakowski (gospodarz). Opis ryciny sporządził Z. Trąpczyński. Nagórzyce obecnie w ramach nadleśnictwa Piotrków

Fig. 11. Forest District Nagórzyce (now part of Forest District Piotrków), summer 1925. First row from left: Head forester Zielinski, head forester Gierałtowski, Rev. ?, Mrs. Nadolska, forest inspector Kączkowski, forester Trąpczyński. Second row, standing from left: Secretary of Forestry Mr ?, forester Siwiński, forester Nadolski, forester Mr ?, forester Dakowski (host). Remarks by Z. Trąpczyński

Ryc. 12. Pracownicy Toruńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych. Czwarty od lewej siedzi Zbigniew Trąpczyński, czwarty dyrektor Teofil Lorkiewicz. Toruń prawdop. 1932. „Foto Spychalski Toruń”

Fig. 12. Employees of Toruń National Forests Administration. Fourth from left sitting Zbigniew Trąpczyński, the fourth – director of Theofil Lorkiewicz. Toruń, probably 1932. Photo taken by “Photo Spychalski Toruń”

Ryc. 13. Komisja oceniająca szkody jakie wyrządziła sówka choinówka (*Panolis flammea*) w lasach Nadleśnictwa Świt, lato 1932 r. Obecnie leśnictwo Świt wchodzi w skład nadleśnictwa Tuchola, woj. kujawsko-pomorskie, Toruńska Dyrekcja Lasów Państwowych. Od lewej stoją: asystent Instytutu Badawczego St. Krzeszkowski, Dokt. Nunberg, Newerly, Jakutowicz, Gotwald, Trąpczyński, Dyr. Lorkiewicz, Tirdiesch, dyr. Zagórski, Janicki, Hausbrand, K. Maciejewski, Fałenczak (delegaci Dyrekcji Naczelnego Instytutu Badawczego oraz Dyrekcji Lasów Poznań i Toruń). Opis ryciny sporządził Z. Trąpczyński

Fig. 13. The committee evaluating damages caused by sówka choinówka (*Panolis flammea*) in the forests of Forestry Świt (now part of Forest District Tuchola, voi. Kujawsko-pomorskie), summer 1932. From left to right: Assistant Research Institute St. Krzeszkowski, Dr. Nunberg, Newerly, Jakutowicz, Gotwald, Trąpczyński, Director Lorkiewicz, Tirdiesch, director Zagórski, Janicki, Hausbrand, K. Maciejewski, Fałenczak (delegates of Main Directorate of Research Institute and the Directorate of Forests Districts Poznań and Toruń). Remarks by Z. Trąpczyński

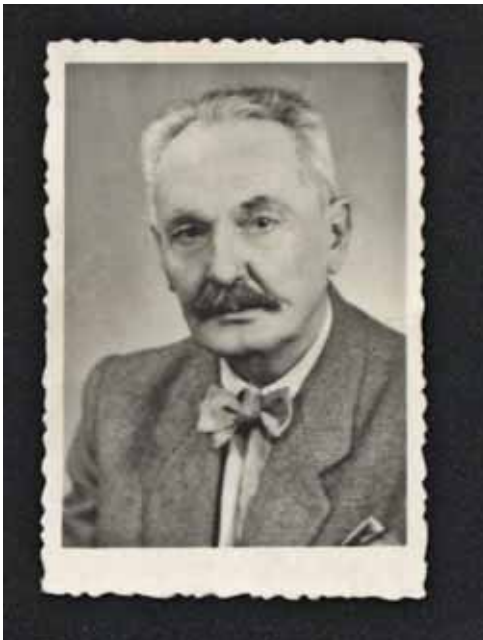
Ryc. 14. Pamiątkowa fotografia z zakończenia roku szkolnego 1935/36 w Państwowej Szkole dla Leśniczych w Margoninie. Siedzą od lewej: gospodarz szkoły Luberski, prof. L. Pertek, przedstawiciel starosty, przewodn. Komisji egzaminacyjnej Z. Trąpczyński, przedstawiciel DLP V-dyr. Seegin [?], insp. Piasek, dyr. szkoły W. Łuczkiwicz, wykładowcy Śladek i Wołej-szo. Opis ryciny sporządził Z. Trąpczyński

Fig. 14. Graduation ceremony at the State School in Margonin for the foresters, year 1935/1936. From the left: Director Luberski, prof. L. Pertek, a representative of Local state administration, Z. Trąpczynski – Chairman of examination committee, a representative of Directorate of State Forests deputy director Seegin [?], inspector Piasek, director W. Łuczkiwicz, teachers Śladek and Wołejko. Remarks by Z. Trąpczyński

Ryc. 15. Absolwenci I kursu dla leśniczych w Leśnym Ośrodku Szkoleniowym Porążyn, gm. Opalenica, pow. nowotomyski, woj. wielkopolskie. 10.V.1946 r. Grono profesorskie i goście: 1. wykładowca Rafalski, 2. p. Ożarska, 3. Nadleśniczy i wykładowca Bieliński, 4. p. Rafalska, 5. Kierownik Ośrodka Hassny, 6. ks ?, 7. Trąmpczyński, 8. p. Hassny, 9. prof. ?, 10. Nadleśniczy i wykładowca Ożarski. Opis ryciny sporządził Z. Trąmpczyński

Fig. 15. Graduates of the course for foresters at the Forestry Training Centre Porążyn, district Nowy Tomyśl, voi. Wielkopolskie, 10.V.1946. Teachers team and guests: 1. Professor Rafalski, 2. Mrs. Ożarska, 3. Head forester and lecturer Bielinski, 4. Mrs. Rafalska, 5. Director of the Centre Mr Hassny, 6. Rev. ?, 7. Z. Trąmpczyński, 8. Mrs. Hassny, 9. prof. ?, 10. Head forester and lecturer Ożarski. Remarks by Z. Trąmpczyński

Ryc. 16. Zbigniew Trąmpczyński, 1958 r.
Fig. 16. Zbigniew Trąmpczyński, 1958